

Тарасевич Т.М.

«Облік і аудит», 5 курс,

Чернігівський державний технологічний університет

Науковий керівник — к.е.н., доцент Петраков Я.В.

ЕКОЛОГІЧНІ ПОДАТКИ В СИСТЕМІ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Питанню удосконалення організаційно-економічного механізму регулювання відносин у сфері екології та захисту природного середовища присвячено праці вітчизняних учених О.О. Веклич, В.П. Вишневського, О.М. Гаркушенко, А.В. Лугового, В.С. Міщенко, Д.М. Серебрянського, Л.Л. Тарангул та ін.

Метою проведеного дослідження була оцінка ефективності екологічного оподаткування в організаційно-економічному механізмі захисту навколишнього природного середовища в контексті істотного підвищення ставок екологічного податку в 2011 році з прийняттям Податкового кодексу України.

Протягом 2011 р. за забруднення навколишнього природного середовища і порушення природоохоронного законодавства підприємствам було пред'явлено екологічних платежів на загальну суму 2122,8 млн грн (табл. 1).

Таблиця 1

ЕКОЛОГІЧНІ ПЛАТЕЖІ В УКРАЇНІ В 2011 РОЦІ, ТИС. ГРН

Вид платежу	Пред'явлено до сплати	Фактично сплачено
Екологічний податок — усього	1 990 046,6	1 825 411,1
у т.ч. за		
викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин	1 438 050,7	1 310 885,0
Штрафні санкції за порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища	132 781,1	18 448,4

Джерело: [6]

Однак рівень забруднення як повітря, так і водних об'єктів, ґрунтів, зберігається на високому рівні, що вимагає активізації інвестицій в природоохоронні заходи (табл. 2). Попри скорочення

частки держави у фінансуванні видатків на НПС, підвищення ставок екологічного податку дозволило підвищити загальні видатки на охорону НПС у 2011 році майже вдвічі порівняно з 2009 роком.

Таблиця 2

**ДИНАМІКА ВИДАТКІВ НА ОХОРОНУ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО
СЕРЕДОВИЩА ТА ЕКОЛОГІЧНИХ ЗБОРІВ В УКРАЇНІ В 2008-2011 РР.**

Показник	2008	2009	2010	2011
Фінансовий результат до оподаткування, всього, млн грн	8954	-45011	58334	126663
Видатки на охорону НПС, млн грн	7366,2	9691	12176	18491
Співвідношення витрат на охорону НПС та прибутку до оподаткування	0,823	X	0,209	0,146
Частка державного фінансування видатків на НПС, %	22,22	23,13	22,71	5,73
Фактично сплачені екологічні збори, млн грн	737,4	981,5	1041,9	1825
Частка фактично сплачених екологічних зборів в сумі пред'явлених, %	85,4	102,7	97,8	91,71
Частка екологічних платежів в сукупних податкових надходженнях, %	0,40	0,43	0,34	0,28

Джерело: [3; 7].

Проведене дослідження засвідчило високу регулюючу ефективність екологічних податків у контексті стимулювання підприємств до інвестицій в природоохоронні заходи.

Література

1. Податковий кодекс України. Закон від 22.12.2010 року № 2755-17 (зі змінами та доповненнями станом на 23.02.2013 року).
2. Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року». від 22.12.2010 року № 2818-17.
3. Кушнірчук Ю.М. Екологічне оподаткування у парадигмі фіскальної науки / Ю.М. Кушнірчук // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. — 2011. — Вип. 21.18. — С. 66—72.

4. Моніторинг та оцінювання екологічних ризиків. Аналітична доповідь. — К.: Національний інститут стратегічних досліджень, 2012. — 52 с.

5. Національна доповідь про стан НПС в Україні у 2011 році. — К.: Міністерство екології та природних ресурсів України, LAT & K. — 2012. — 258 с.

6. Витрати на охорону навколишнього природного середовища та екологічний податок у 2011 році (Експрес-випуск). — К.: Держстат України, 2012. — 4 с.

7. Статистичний щорічник України за 2011 рік / За ред. О.Г. Осауленка. — К.: Держкомстат, 2012. — 558 с.

Ткаченко Г.О.

«Фінанси і кредит», 5 курс

Київський економічний інститут менеджменту

Науковий керівник — к.е.н., доцент Паєнтко Т.В.

ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ ПРЯМИХ І НЕПРЯМИХ ПОДАТКІВ

Податок — універсальна вихідна категорія, яка виражає основні суттєві риси і властивості фінансів у будь-якій економічній системі ринкового типу. Аналіз податків як вихідної категорії, в якій проглядаються основні суттєві риси і властивості фінансів, дає правильний орієнтир для розгляду різних фінансових понять і категорії у чіткій відповідності з процесом економічного розвитку. Тому визначимо основні переваги та недоліки прямих і непрямих податків (табл. 1).

Таблиця 1

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ПРЯМИХ І НЕПРЯМИХ ПОДАТКІВ

Переваги	Недоліки
Прямі податки	
1. Економічні — прямі податки дають можливість встановити пряму залежність між доходами платника і його платежами до бюджету. 2. Регулюючі — в країнах з розвинутою ринковою економікою пряме оподаткування є важливим фінансовим важелем регулювання економічних процесів 3. Соціальні — прямі податки	1. Організаційні — пряма форма оподаткування потребує складного механізму стягнення податків, так як пов'язана з достатньо складною методикою ведення бухгалтерського обліку і звітності. 2. Контрольні — контроль надходження прямих податків потребує суттєвого розширення податкового апарату і розробки сучасних методів обліку і контролю платників. 3. Поліцейські — прямі податки пов'язані з можливістю ухилення від сплати податків із-за недосконалості фінансового контролю і